

II.2. TRIBUNAL SUPREM, AUDIÈNCIA NACIONAL I DIRECCIÓ GENERAL DELS REGISTRES I DEL NOTARIAT

Eva PONS I PARERA
Professora de dret constitucional
Universitat de Barcelona

Agustí POU I PUJOLRÀS
Professor de llenguatge jurídic
Universitat de Barcelona

Del conjunt de resolucions judicials seleccionades per a aquesta crònica, que inclou la segona part de l'any 2004, la majoria fan referència a qüestions que ja havien aparegut en comentaris recents. No podem destacar cap sentència com a especialment rellevant que abordi aspectes essencials del règim lingüístic. De fet, l'interès prevalent de moltes de les resolucions ressenyades rau, no tant en la interpretació directa de les normes reguladores dels usos lingüístics, com en la ideologia lingüística que traspuen els pronunciaments dels tribunals. No es pot dubtar de la importància de la ideologia lingüística segregada pel poder judicial, en la mesura que es tracta del poder que té el monopoli de l'aplicació i la interpretació del dret. Sovint les lleis posen en una situació de desequilibri les llengües oficials pròpies, però la jurisprudència l'aprofundeix per tal com el castellà hi apareix com a llengua imprescindible, mentre que les altres ni tan sols hi apareixen, o la pluralitat lingüística es margina i s'empren de manera recurrent expressions com *nuestra lengua* per referir-se a l'espanyol.

Pel que fa als temes tractats, un primer grup de resolucions contenen advertiments sobre la presència de documents o actuacions del procediment escrits en una llengua oficial distinta de la castellana, fet que és objecte de valoracions distintes pels tribunals en cada cas (srs de 12 de juliol i de 4 de novembre). Un segon feix de sentències recullen l'exigència de coneixement de la llengua castellana com a requisit per a la concessió de la nacionalitat, d'acord amb una doctrina administrativa aparentment consolidada (srs de 25 i 29 d'octubre, de 29 de novembre i de 5 de desembre). En un tercer grup de resolucions relatives a les marques comercials, es rona a partir de la llengua castellana i del ciutadà castellanoparlant mitjà com a referent lingüístic únic a l'hora d'apreciar la capacitat identificadora de les marques o el risc potencial de confusió dels consumidors, sense que s'hi reflecteixi la pluralitat lingüística estatal (srs de 21 d'octubre, de 3 i 12 de novembre i de 22 de desembre, que no hem considerat mereixedores

d'un comentari posterior per la repetició d'arguments ja analitzats a bastament en cròniques anteriors). Finalment, ressenyem d'altres resolucions esparses on —sovint amb una incidència bastant tangencial— s'analitzen qüestions lingüístiques en relació amb els casos següents: una convocatòria d'accés a llocs de treball dins l'Administració penitenciària perifèrica de l'Estat (SAN de 15 de juliol); la concessió d'una patent europea (STS de 22 d'octubre); el Pla d'aplicació de la normativa d'ús del basc a la zona mixta de Navarra (STS de 16 de setembre), i l'abast del dret a intèrpret en el marc de certes actuacions policials (STS de 16 de setembre).

Finalment, cal advertir que, ateses les facilitats que proporcionen les bases de dades, hem ampliat la recerca a l'Audiència Nacional. Durant el període ressenyat no hi ha resolucions de la Direcció General dels Registres i del Notariat que incideixin en la temàtica lingüística.

Sentències del Tribunal Suprem de 12 de juliol de 2004. Sala Contenciosa Administrativa, Secció 6a. Ponent: Francisco González Navarro. RJ 2004/4236 i 4237. Sentència del Tribunal Suprem de 4 de novembre de 2004. Sala Social. Ponent: Milagro Calvo Ibarlucea. RJ 2005/1055.

Les tres sentències, que no versen sobre usos lingüístics, contenen elements de l'obligació de traduir qualsevol de les actuacions redactades en llengua pròpia d'una comunitat quan hagin de produir efectes davant un òrgan jurisdiccional central, en aquest cas el Tribunal Suprem. Tanmateix, el pronunciament de les tres resolucions pel que fa a aquesta obligació és diferent.

En la primera, de 12 de juliol de 2004, el Tribunal tradueix ell mateix les conclusions, relativament extenses, del pèrit del tribunal d'instància, escrites en català. Literalment indica «*en esas conclusiones —que traducimos de la lengua catalana en que está escrito [es refereix a l'informe del pèrit]— se dice esto...*».

Per contra, en la segona, del mateix ponent i de la mateixa data, ja no mostra aquesta facilitat de comprensió (i de traducció) per a una sentència redactada en gallec, i diu el següent:

«*C. En definitiva, la sentencia impugnada —de la que, para dar cumplimiento a lo previsto en el artículo 231.4, inciso segundo, de la Ley Orgánica del Poder Judicial, por estar redactada en*

gallego y tener que producir efecto fuera de Galicia debería haberse acompañado por la Sala de instancia la preceptiva traducción al castellano que es la lengua oficial en todo el territorio del Estado—

niega la indemnización solicitada porque, según entiende el Tribunal, no hay nexo causal entre la actuación municipal —mal funcionamiento del servicio de limpieza que no procedió a retirar los restos de los artefactos explosivos que habían sido utilizados para la fiesta.»

Recorda, doncs, l'obligació legal, però no en deriva conseqüències.

En la tercera, de 4 de novembre de 2004, relativa a una prestació per desocupació, el Tribunal compara una Sentència del la Sala Social del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya, contra la qual s'ha recorregut, amb una altra d'aquesta mateixa Sala, que el recurrent entén contradictòria amb la primera. Com que la Sentència de contrast és redactada en català, el Tribunal Suprem demana al Tribunal Superior que li remeti la resolució traduïda al castellà:

«Quinto. Por providencia de esta Sala de fecha de 2004 se suspendió el plazo para la impugnación del recurso, solicitado por el Sr. Abogado del Estado, a efectos de recabar de la Sala del TSJ de Catalunya la traducción a la lengua castellana de los extremos que aparecen en catalán en la sentencia de contraste de 26 de enero de 2001.»

En aquest cas, sense dir-ho expressament, el Tribunal Suprem, a instància de l'Advocat de l'Estat, considera la Sentència de comparació un element de les actuacions i la remet perquè sigui traduïda al Tribunal Superior de Justícia de Catalunya, d'acord amb l'article 231.4 de la LOPJ.

Notem que l'obligació legal de traduir tot el que ha de tenir efecte fora de les comunitats autònomes amb llengua oficial catalana produeix dos efectes immediats que hem esmentat molt sovint en aquesta crònica. Un, de caràcter jurídic, que és la no-oficialitat del català en un espai jurisdiccional important com és els recursos vistos davant dels òrgans judicials centrals; l'altre, d'índole sociolingüística, que és la inhibició dels jutjats i tribunals catalans respecte de l'ús del català, per tal com per a qualsevol incidència que surti del territori on és oficial el català caldrà la traducció al castellà, amb la càrrega de feina i demora consegüents.

Sentència de l'Audiència Nacional de 15 de juliol de 2004. Sala 3a, Secció 5a. Ponent: Lucía Acín Aguado. Ref. Aranzadi JUR 2004/243788.

És objecte de recurs d'apel·lació la Sentència del Jutjat Central núm. 8, de 9 de desembre de 2003, que desestimava un recurs contenciós administratiu contra l'Ordre de 10 d'abril de 2003, per la qual es resol un concurs

per a la provisió de llocs de treball en els serveis perifèrics de la Direcció General d'Institucions Penitenciàries. La recurrent sol·licita que es declari no ajustada a dret l'Ordre esmentada i que es rebaixi la puntuació d'aquelles persones que havien meritat el coneixement del basc mitjançant l'aportació de certificats de coneixement expedits per centres privats no homologats oficialment o per centres públics no competents. La Sentència comentada recull de manera bastant confusa les alegacions de les parts i l'argumentació de la Sentència d'instància, per la qual cosa optem per resumir els aspectes principals del debat lingüístic processal, sense reproduir-la íntegrament.

Una primera qüestió discutida és la configuració del coneixement idiomàtic com a mèrit general o com a mèrit específic. L'Audiència Nacional observa que, en les bases de la convocatòria del concurs, aquest coneixement hi figura com un mèrit específic, amb una puntuació màxima de 0,30 punts. Destaca també que les bases del concurs apliquen l'Ordre del Ministeri d'Administracions Públiques de 20 de juliol de 1990, sobre la valoració del coneixement de les llengües oficials pròpies de les comunitats autònomes en la provisió de llocs de treball en l'Administració perifèrica estatal. L'aplicació d'aquesta Ordre ha estat bastant irregular, tot i l'increment en els darrers anys de les places que inclouen el mèrit lingüístic, sense que s'hagi actualitzat, però, la possibilitat prevista per la norma de configurar-ho com a requisit (aquesta evolució es pot seguir en la «Crònica legislativa» de la *Revista de Llengua i Dret*).

Un segon aspecte del debat és el referent als títols aptes per acreditar el coneixement de la llengua basca. Prèviament, a partir de l'exigència d'un interès legítim que fonamenti la legitimació, l'Audiència Nacional considera que la recurrent només podia impugnar les places a les quals podia hipotèticament optar i que van ser assignades a d'altres persones que també van meritar el coneixement del basc. En relació amb aquestes places, la Sentència confirma la validesa del títol acreditatiu del coneixement lingüístic expedit per la Universitat de Deusto: *«A juicio de esta Sala no procede asignar dicha plaza a la recurrente ya que se limita a afirmar que la Universidad de Deusto no es un Centro Homologado sin aportar certificado emitido por el órgano competente para realizar homologaciones al objeto de advenir sus afirmaciones, teniendo en cuenta por otra parte que el Centro que ha emitido la certificación es una Universidad de arraigo en el País Vasco en la que se realizan los estudios conducentes a la obtención del título oficial de licenciado en filología vasca, por lo que la Comisión de Valoración entendió que se trataba de un centro homologado para impartir la enseñanza de ese idioma»*. Notem que en aquesta argumentació no se cita cap normativa que fixi equi-

valències o títols homologats (com ara el Decret 263/1998, de 6 d'octubre). A més, es constata que la recurrent només havia qüestionat directament els títols expedits per les institucions privades anomenades *Euskaltegis*. En conseqüència, el recurs d'apel·lació és desestimat.

Interlocutòria del Tribunal Suprem de 16 de setembre de 2004. Sala 3a, Secció 1a. Ponent: Juan García-Ramos Iturralde. Ref. Aranzadi JUR 2004/310809.

El supòsit de fet i la fonamentació jurídica d'aquesta resolució són quasi idèntics als de la Interlocutòria de 16 de juny de 2004, comentada en l'anterior crònica jurisprudencial (*Revista de Llengua i Dret*, núm. 42). El Tribunal Suprem estima el recurs de queixa interposat per la Comunitat Foral de Navarra contra dues interlocutòries de la Sala Contenciosa Administrativa del Tribunal Superior de Justícia de Navarra que denegaven la preparació del recurs de cassació contra la Sentència d'11 d'abril de 2003. Per mitjà d'aquesta Sentència es declarà nul el Pla d'actuació per a l'aplicació de la normativa sobre l'ús del basc en l'anomenada *zona mixta* (Acord del Govern de Navarra de 8 de gener de 2001), que fou impugnat pels ajuntaments de Lekumberri i Lesaka i per dues persones a títol individual. Com en l'anterior Interlocutòria esmentada, el debat processal gira entorn de la interpretació de l'art. 86.4 de la Llei 29/1998, de 13 de juliol, de la jurisdicció contenciosa administrativa, que limita la possibilitat de recórrer en cassació les sentències dels tribunals superiors de justícia als casos en què el recurs es fonamenti en la infracció de normes de dret estatal o comunitari europeu. El Tribunal Suprem considera que la Sala Contenciosa Administrativa ha fet una interpretació errònia d'aquest requisit en el supòsit analitzat i obliga a retornar les actuacions al Tribunal Superior de Justícia a l'efecte de la preparació del recurs de cassació instat pel Govern navarrès. El Tribunal Suprem s'haurà de pronunciar, doncs, sobre el fons d'aquest conflicte, tot i que sembla que la causa de l'anul·lació de l'Acord del Govern navarrès és un defecte en la tramitació derivat de la falta d'un informe preceptiu.

Sentència del Tribunal Suprem de 16 de setembre de 2004. Sala Penal, Secció 1a. Ponent: Francisco Monterde Ferrer. Ref. Aranzadi JUR 2004/301169.

Aquesta Sentència es dicta en un recurs de cassació contra la Sentència de l'Audiència Provincial de Madrid, de 25 de març de 2004, que condemna

nava el recurrent per un delict contra la salut pública per tràfic de cocaïna. El recurrent al·lega la violació de diversos drets fonamentals en relació amb el fet que se'l va sotmetre a un examen radiològic per detectar la presència de la droga en l'organisme sense el seu consentiment. El nucli de l'argumentació del Tribunal Suprem fa referència a les garanties que han d'envoltar la pràctica d'aquests tipus de reconeixement, que la jurisprudència no considera equiparable a una declaració autoinculpatòria: «De ahí, que no sea preciso la asistencia de letrado, ni la consiguiente previa detención, con la información de sus derechos» (FJ 2). El recurrent addueix també que va demanar intèrpret, atès el desconeixement de l'idioma castellà. El Tribunal considera, igual que la Sentència d'instància, que hi ha hagut una instrumentalització de l'argument lingüístic, ja que el consentiment de sotmetre's a la prova radiològica es podia deduir del conjunt de l'actuació del recurrent. La resposta concreta dels tribunals es fonamenta en una presumpció del coneixement de la llengua castellana per part d'una persona que viu en el territori espanyol des de fa tres anys i en fa dos que hi treballa:

«De otro lado, se acude al argumento de que el acusado necesitaba intérprete —según la Sala de instancia para salvar el dato de que el mismo nunca ha manifestado que no se sometiera voluntariamente al examen— por su desconocimiento del idioma, pero la Sala de instancia menciona que no se puede inferir algo que nunca se ha dicho por el in-

teresado, alude a que un examen radiológico no precisa conocimiento de la lengua, y a que no puede presumirse tal absoluto desconocimiento en quien lleva residiendo tres años en el país y trabajando dos en la construcción —donde compañeros y jefes no suelen hablar idiomas.» (FJ 2).

No ens podem estar d'advertir sobre el fet que el tribunal presumeix ràpidament el coneixement del castellà pel fet de residir durant tres anys en territori espanyol, ben diferent de moltes sentències que ni tan sols es qüestionen que es conegui el català, sinó que gairebé se'n presumeix el desconeixement en persones que amb anys de residència i treball a Catalunya alleguen desconèixer-lo.

Sentència del Tribunal Suprem de 22 d'octubre de 2004. Sala 3a, Secció 3a. Ponent: Eduardo Espín Templado.

El Tribunal Suprem resol un recurs de cassació interposat per Halo Spark Plug, Inc., en relació amb una resolució de l'Oficina Espanyola de

Patents i Marques que denegava la publicació d'una patent europea (relativa a un tipus de bugies) per a la seva validació a l'Estat espanyol, per raó de la presentació extemporània de la traducció al castellà. La Sentència explica el sentit i l'abast d'aquesta exigència de traducció, prevista en el Conveni sobre la concessió de patents europees i precisada pel Reial decret 2424/1986, de 10 d'octubre, relatiu a la seva aplicació a l'Estat espanyol. El supòsit analitzat és un exemple d'obligatorietat d'ús de la llengua castellana per l'efecte combinat del dret comunitari —que es refereix a «les llengües oficials de l'Estat»— i la normativa espanyola d'aplicació, que ho limita al castellà, amb la consegüent exclusió de les altres llengües oficials. En el fragment de la Sentència que reproduïm es resumeix la doctrina jurisprudencial sobre aquest àmbit. Pel que fa al cas analitzat, el Tribunal Suprem constata que l'error administratiu de presentació de la sol·licitud quan ja havia transcorregut el termini preclusiu de tres mesos, a comptar des de la publicació en el *Butlletí de la Patent Europea*, impedeix que la patent produeixi efectes interns.

«CUARTO. [...] Los artículos 64.1 y 65.1 del Convenio de Munich sobre Patente Europea de 10 de octubre de 1973 y los artículos 7, 9 y 12 del Real Decreto 2424, de 10 de octubre de 1986, relativo a la aplicación de dicho Convenio en España, establecen un plazo de tres meses, contados desde la publicación de la concesión en el Boletín de la Patente Europea para la presentación ante la Oficina del Registro en España, cuando no está redactado en alguna de las lenguas oficiales en dicho Estado, de la traducción de dicho texto al idioma de España en el plazo de tres meses a contar desde la fecha de publicación en el Boletín Europeo de Patentes de la mención de la concesión de la patente, o en su caso, de la mención de la decisión relativa a la oposición.

Asimismo establece el Real Decreto 2424/1986, de 10 de octubre, que es la norma vigente para la aplicación en España de dicho convenio, en su artículo 3 que: “Las solicitudes de patente europea

que se depositen en España podrán estar redactadas en cualquiera de los idiomas previstos en los apartados 1 y 2 del artículo 14 del Convenio de Munich. Si la solicitud de la patente europea está depositada en idioma distinto al español, deberá acompañarse de una traducción al español de la descripción y de las reivindicaciones; asimismo deberán acompañarse, en su caso, los dibujos aun cuando no contengan expresiones que deban traducirse”. A continuación el artículo 7 establece que: “Cuando la Oficina Europea de Patentes conceda una patente que designe a España, el titular de la patente deberá proporcionar al Registro de la Propiedad Industrial una traducción al español del fascículo. A falta de traducción, la patente no producirá efectos en España”. El artículo 8 establece que: “La traducción al español del texto de la patente europea deberá remitirse al Registro de la Propiedad Industrial en el plazo de tres meses a contar desde la fecha de publicación en el ‘Boletín Europeo de

Patentes', de la mención de la concesión o, en su caso, de la mención de la decisión relativa a la oposición". Añadiendo el artículo 9 que: "El Registro de la Propiedad Industrial, en el plazo de un mes a partir de la fecha de la remisión de la traducción (sic) a la publicación de una mención relativa a dicha remisión en el Boletín Oficial de la Propiedad Industrial. Esta mención llevará las indicaciones necesarias para la identificación de la patente europea". De lo expuesto se desprende, que para que una patente europea solicitada en idioma distinto al español pueda surgir efecto en España, y en consecuencia entrar en competencia con el resto de patentes nacionales reguladas por la Ley 11/1986, de 20 de marzo, es requisito indispensable que se acompañe a la solicitud la traducción al español de la descripción y de las reivindicaciones y dibujos y siempre dentro del plazo de tres meses a contar desde la fecha de publicación en el Boletín Europeo de Patentes de la mención de la concesión de la patente, y que el Registro, en el plazo de un mes desde la fecha de la remisión de la traducción, procederá a la publicación en el Boletín Oficial de la Propiedad Indus-

trial, de una mención relativa a dicha remisión. Es decir, el Real Decreto 2424/1986 establece un plazo preclusivo de tres meses desde la publicación de la mención de la concesión de la patente europea, en el presente caso 21 de noviembre de 1991, para presentar en el Registro Español la traducción al español del fascículo de concesión, para que pueda comenzar a surtir efectos en España a efectos de competir con otras posibles patentes nacionales. Dicho plazo de tres meses ha de ser observado rigurosamente pues no está establecido en beneficio del solicitante sino en garantía y respeto de terceras patentes nacionales que no tienen porqué sufrir las consecuencias de un retraso en la presentación, siendo motivo de nulidad desde su origen, conforme dispone el artículo 65.3 del Convenio de Munich, en los casos como el presente en que ha transcurrido el plazo de tres meses desde la publicación en el Boletín de Patentes Europeas, sin haber presentado en España la traducción del fascículo. En tal caso el Registro Español entiende que la designación ha sido retirada por España y puede tener como nula su petición de validez en España.» (FJ 4).

Sentències del Tribunal Suprem de 25 i 29 d'octubre de 2004. Sala 3a, Secció 6a. Ponents: Enrique Lecumberri Martí i Margarita Robles, respectivament. Ref. Tirant lo Blanch TOL 520779 i TOL 515328.

L'aparició de sentències que fan referència al coneixement del castellà com a requisit *sine qua non* per a l'adquisició de la nacionalitat espanyola per residència s'inicia al número anterior d'aquesta crònica jurisprudencial. Des de llavors, l'aparició regular de supòsits similars reflecteix una pràctica administrativa consolidada, d'acord amb la qual un cert domini de la llengua castellana es considera un element necessari per a l'acreditació del grau exigible d'integració en la societat espanyola. Aquesta pràctica no té un fonament normatiu directe, ja que l'art. 22.4 del Codi civil no explicita els ele-

ments demostratius d'aquesta integració. Tanmateix, no es pot obviar la incidència de l'art. 3.1 de la Constitució, que estableix que els espanyols tenen el deure de conèixer el castellà. Les resolucions judicials ressenyades permeten constatar el caràcter determinant del coneixement lingüístic, susceptible d'actuar com un veritable element impeditiu de l'accés a la nacionalitat (que, a més, comporta una distinció per raó d'origen dels estrangers, atesa l'oficialitat del castellà en els països llatinoamericans). Factor desequilibrant que situa les altres llengües oficials en una posició clarament subordinada o subalterna, de manera que disten de ser necessàries o exigibles (tot i que cal matisar sempre en atenció al cas concret). La recent aprovació del Reglament d'estrangeria (per Reial decret 2393/2004, de 30 d'abril, que desplega la Llei 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social) no introdueix cap canvi rellevant. Només l'art. 46.2.c, relatiu a l'autorització de residència (no d'adquisició de la nacionalitat), determina que en l'informe emès per l'ajuntament hi constarà «el grado de conocimiento de las lenguas que se utilicen» en el municipi, expressió que sembla defugir un reconeixement de les llengües oficials.

Dins les dues sentències destacades (n'hi ha d'altres, com la de 20 d'octubre i la de 15 de desembre de 2004, on s'alludeix al tema de passada), el Tribunal Suprem prefereix no contradir, en el marc del recurs de cassació, l'apreciació del desconeixement del castellà feta anteriorment pels òrgans administratius i judicials inferiors, la qual fonamenta la denegació de la concessió de la nacionalitat. Això es justificaria perquè, en tractar-se d'una qüestió de fet, cal respectar la capacitat de valoració de la prova del tribunal d'instància, excepte en casos arbitrarietat. Si bé aquesta abstenció de l'alt tribunal entra dins la lògica de la seva funció, la conseqüència que se'n deriva és la manca d'establiment d'un nivell de coneixement que serveixi de barem per valorar la integració: sovint es valora igual que es parli i s'entengui l'idioma que el fet que es llegeixi i s'escrigui.

En concret, la Sentència de 25 d'octubre de 2004 justifica la inadmissió del recurs de cassació perquè no hi ha una formulació concreta dels motius jurídics en què es basa:

«La parte recurrente se limita a transcribir literalmente unos preceptos que en su opinión considera conculcados, sin hacer la más mínima alusión o referencia en qué aspectos fueron infringidos por el Tribunal a quo al declarar ajustada a Derecho la resolución del Ministerio de Justicia de dos de julio de mil novecientos

noventa y ocho, que le había denegado la concesión de la nacionalidad española por no justificar su integración en nuestra sociedad y no hablar correctamente el castellano; hecho que así resulta acreditado en el fundamento jurídico tercero de la sentencia impugnada.»

La segona Sentència, de 29 d'octubre de 2004, és més interessant, tant perquè demostra la importància determinant del coneixement idiomàtic en el procediment d'adquisició de la nacionalitat espanyola, com per certes afirmacions que conté en les quals es traspua la ideologia lingüística de superioritat de la llengua castellana, enfront de la resta de llengües de l'Estat, que al contrari d'aquella semblen «prescindibles». Entre d'altres, quan assenyalava que el desconeixement del castellà comporta la impossibilitat de tenir una relació mínima amb la societat espanyola (i tingui's en compte que la recurrent és de Melilla, on una part important de la població parla tamazigh o àrab), o quan es considera exigible per optar a la nacionalitat «*al menos un cierto esfuerzo por aprenderlo recibiendo clases*». La Sentència en cita una altra ja comentada de 18 de maig de 2004 (RLD núm. 42), on el Tribunal argumentava que aquest requeriment d'«integració» no es pot fer extensible a la religió, aspecte on, contràriament, la Constitució obliga a ser tolerant amb les diferents creences i pràctiques.

«SEGUNDO. La recurrente articula un único motivo de recurso al amparo del art. 88.1.d de la ley jurisdiccional, por considerar que se ha vulnerado el art. 22 del C. Civil y el art. 221, párrafo último, del Reglamento del Registro Civil, pues alega que en el caso de autos el Juez del Registro Civil informó favorablemente sobre el grado de integración de la recurrente en la sociedad española y ese informe, para la actora, es el que hubiera debido prevalecer. A mayor abundamiento aduce que no se ha valorado que la Sra. Carla vive en Melilla desde el 8 de Agosto de 1989 y que tiene cinco hijos todos ellos nacidos en territorio español y de nacionalidad española.

La actora solicitó la adquisición de la nacionalidad española por matrimonio —por estar casada con nacional español, quedando viuda posteriormente.

La Sentencia de instancia se fija en que, si bien es cierto, como afirma la demandante, que en el acta del Registro Civil de Melilla de fecha 31 de enero de 1996, obrante al folio 38 del expediente,

se hizo constar que hablaba el idioma castellano, en la posterior acta del Registro civil de 29 de octubre de 1997 se hizo constar que no habla casi nada el idioma aunque lo entiende, constando también en Informes del Centro Superior de la Defensa de 23 de Abril de 1996 y de la Dirección General de la Policía de 30 de Octubre de 1996 que no habla castellano. En el periodo probatorio y en Informe de la Consejería de Bienestar de la Ciudad Autónoma de Melilla, de fecha 13 de diciembre de 1999, se señala que ha sido imposible comunicarse con ella ya que no habla casi nada el castellano, y que siempre ha necesitado una persona que traduzca lo que se le pregunta. En la entrevista mantenida en las dependencias de la Consejería, acudió con un familiar que respondió por ella, y en la posterior visita domiciliaria, se requirió la presencia de unos vecinos para que sirvieran de intérpretes.

De la valoración de dicha prueba, la Sala de instancia concluye la no justificación del suficiente grado de integración

en la sociedad española, de la que constituiría factor relevante el conocimiento del idioma, o al menos un cierto esfuerzo por aprenderlo recibiendo clases, por lo que se desestima el recurso contencioso administrativo interpuesto.

TERCERO. La recurrente pretende que se sustituya la valoración que de la prueba practicada efectuó la Sala de instancia respecto al “suficiente grado de integración en la sociedad española” exigido por el art. 22.4 C. Civil y que le llevó a denegar la nacionalidad española, pero es sabido que el recurso de casación como extraordinario que es, no permite al Tribunal “ad quem” alterar los hechos declarados como probados por la Sala de instancia, ni sustituir la apreciación de la prueba efectuada por aquella salvo que su valoración sea arbitraria, ilógica o contraria a los principios generales del derecho, lo que no ocurre en el caso de autos en que el práctico desconocimiento del idioma castellano, perfectamente acreditado, se traduce en una evidente falta de integración en la sociedad española.

No se trata en el caso de autos de que la actora viva conforme a las costumbres y tradiciones religiosas de su país de origen, a lo que se ha referido la Sentencia de esta Sala de 18 de mayo de 2004 y que resultaría la consecuencia lógica del derecho fundamental a la libertad religiosa reconocido en el art. 16 de la Constitución y por tanto, perfectamente admisible, sino de determinar si pese a tales creencias y prácticas propias de la pobla-

ción musulmana ha existido el suficiente grado de integración en la sociedad española que exige el art. 22.4 del C. Civil para que pueda obtenerse la nacionalidad española, y es lo cierto que en el caso de autos la valoración de la prueba que efectuó la Sala de instancia lleva a concluir que aún cuando como ella misma manifiesta ante el Encargado del Registro Civil el 29 de Octubre de 1997 sus costumbres son musulmanas, lo que tiene una total incardinación en nuestro ordenamiento Constitucional, como se ha dicho, sin embargo no se ha acreditado su integración en la sociedad española; circunstancia que sin duda alguna se desprende de su absoluto desconocimiento del castellano, que se traduce en la imposibilidad de tener una relación mínima con esta sociedad.

Por último señalar que no se ha producido vulneración del art. 221 del Reglamento del Registro Civil por cuanto el juez encargado del Registro Civil de Melilla en su Auto de 31 de Enero de 2004, como no podía ser de otra manera, únicamente acordó se prosiguiera la instrucción del expediente para su resolución y consiguiente decisión sobre la concesión de la nacionalidad por el Ministro de Justicia, acto que constituye una de las más plenas manifestaciones de la soberanía de un Estado, y que conlleva el otorgamiento de una cualidad que lleva implícita un conjunto de derechos y obligaciones.

El motivo, por tanto, debe ser desestimado.»

En conclusió, s'introdueix de manera clara una valoració de l'espanyol com a paràmetre d'integració per a l'adquisició de nacionalitat. De moment, la valoració o la menció de les altres llengües oficials no apareix en la jurisprudència.